

Rondetafelgesprek over jonge makers in de culturele en creatieve sector
Viktorien van Hulst | Fonds Podiumkunsten | 14 juni 2023

Het Fonds Podiumkunsten draagt in opdracht van het ministerie van OCW zorg voor de podiumkunsten in aanvulling op dat wat er in de BIS wordt ondersteund.

Uw kamer kent ons wellicht het beste van hetgeen wij financieren via meerjarige regelingen: producenten die werk in het hele land tonen, festivals die een cruciale rol vervullen in het samenbrengen van aanbod en publiek. Maar we doen meer.

Talentontwikkeling hoort tot de structurele taken van ons fonds, in afstemming met de BIS en andere partijen in de keten. We zetten in op projecten van makers uit alle generaties en alle podiumkunstdisciplines, geven podia de ruimte om te programmeren en dicht bij huis te produceren of te investeren in talentontwikkeling. We ondersteunen individuele kunstenaars en artiesten bij ontwikkeltrajecten en dragen met prijzen en programma's bij aan de zichtbaarheid van de Nederlandse podiumkunst.

Een dezer dagen presenteert staatssecretaris Uslu haar uitgangspuntenbrief voor de nieuwe beleidsperiode. Hoewel zij aankondigde dat er in deze periode rust voor de door de pandemie geplaagde sector moet zijn, is duidelijk dat dit niet betekent dat er niets mag veranderen. Gelukkig.

Er is in de afgelopen jaren sociaal, maatschappelijk en in de kunsten veel gebeurd, en het is belangrijk dat er ruimte is om op deze bewegingen via de kunst te reflecteren. Ruimte voor de stemmen van een nieuwe generatie kunstenaars. De tijd van nu heeft de betrokkenheid en creativiteit van jonge mensen nodig.

Geachte voorzitter, het is belangrijk dat we over de jonge maker spreken.

U hoorde vandaag al eerder: 'de' jonge maker bestaat niet. Alleen al in de podiumkunsten zijn er heel verschillende praktijken; mensen die zich als autodidact ontwikkelen en mensen die via het kunstvakonderwijs als podiumkunstenaar starten, mensen die individueel of in een collectief werken. De noden lopen uiteen van studioruimte tot presentatiemogelijkheden, van behoefte aan zakelijke coaching tot een inhoudelijke gesprekspartner.

De maker in de podiumkunst kan het niet alleen.

De maker werkt in een team: de choreograaf heeft dansers nodig, en mensen voor licht en geluid. De hiphop artiest zoekt een producer of tourmanager, de violist een ensemble of orkest.

>> Investeren in jonge makers kan niet zonder investering in artistieke en zakelijke professionals rondom makers

De maker zoekt ook een publiek. En dat publiek wordt bereikt via een festival, een podium, of bij een streamingdienst of omroep.

>> Investeren in jonge makers vraagt ook investering in presentatiemogelijkheden

Investeren heeft geen zin als er geen kans op loopbaanontwikkeling is. Daarvoor is afstemming nodig tussen verschillende partijen in het brede veld: opleidingen, producenten, impresariaten, de industrie, speelplekken, et cetera. Vaak start het lokaal.

>> Bij de ontwikkeling van jonge makers hebben diverse partijen en overheden in afstemming een verantwoordelijkheid.

Een cruciale vraag in dit verband: hoeveel ruimte biedt ons kunstenbestel en hoeveel mensen willen we opleiden?

Talentontwikkeling is een specialisme dat naast inzicht en kwaliteiten op het gebied van selectie en begeleiding óók sensitiviteit en begrip voor de afhankelijkheid van de makers verlangt.

>> Heb aandacht voor de precare rol van de 'gatekeeper'.

Technologische ontwikkelingen en artistieke wensen dragen bij aan het ontstaan van nieuwe kunstvormen. Tegelijk is er continue behoefte aan verdieping van gekende vormen en bijhorend ambacht en vakmanschap. Het is een misverstand dat alle jonge mensen zich zouden willen losmaken van traditionele kunstvormen. De kunstgeschiedenis biedt pijlers waar jonge makers zich verdiepend of verbredend toe willen verhouden; schouders waar makers op willen staan, ook in jonge kunstvormen.

>> Omarm tradities én de specifieke behoeften van nieuwe (interdisciplinaire) vormen

Ten slotte: in alle kunstdisciplines is de stap naar een professionele praktijk met reële financiële voorwaarden moeilijk, in sectoren als de popmuziek nog vrijwel onmogelijk.

Ontwikkeling van artistieke plannen en de doorlopende zoektocht naar financiering leggen grote druk op de jonge carrières. Een systeem waarin jonge kunstenaars en artiesten voor een bepaalde periode de mogelijkheid hebben een beurs aan te vragen, biedt ruimte aan artistieke ontwikkeling.

BIJLAGE

Rondom jonge makers spelen veel partijen een rol. Het Fonds Podiumkunsten richt zich daarom op vele disciplines en de brede keten. Regelingen via welke jonge makers ruimte krijgen:

> De regeling **Nieuwe Makers** geeft producenten of festivals de gelegenheid om meerjarig in de ontwikkeling van een talent of een collectief te investeren. Deze regeling startte toen de productiehuizen media 2013 uit de BIS verdwenen. Binnen deze regeling kunnen makers werken aan onderzoek en producties en is er ruimte voor coaching en begeleiding. De regeling gaat uit van sterke samenwerkingspartners, die bepalend zijn voor het scouten en wegen van artistiek talent. De regeling biedt ook aandacht voor interdisciplinaire collectieve werkvormen.

> Makers uit de urban scene die net de eerste stappen 'dichtbij huis' voorbij zijn, kunnen sinds 2016 binnen het programma **Urban Projecten** ondersteuning krijgen voor ontwikkeling van een album of een serie optredens.

> In het programma **#NieuweStukken** wordt (ism het Letterenfonds) aan initiatieven de gelegenheid geboden om jonge tekstschrijvers ruimte en begeleiding te bieden.

> Via de **meerjarige regelingen** en de **Podiumregeling** ondersteunt het Fonds producenten, festivals en podia die investeren in talent en hun werk bij een publiek brengen.

> Vanuit het herstelpakket is er op dit moment de **Tournee- en promotieregeling**, specifiek bedoeld voor startende podiumkunstenaren die na de pandemie kunnen werken aan hun zichtbaarheid en het opbouwen van een publiek.

> Later dit jaar verwacht: **Regeling Muziekhubs** (werktitel), gericht op samenwerkingsverbanden in verschillende landsdelen die jonge muzikanten/artiesten kansen geven en begeleiden. Het model is losjes geïnspireerd op het programma **Talentontwikkeling in de regio** dat het Fonds in 2016 en 2017 uitvoerde.